Næringsforeningen i Tromsøregionen

Høringsinnspill – forslag til forskrift om overnattingsavgift i Tromsø kommune

Til: Tromsø kommune

Fra: Næringsforeningen i Tromsøregionen

Dato: 30.10.2026

Deres ref.: 26/16569

Sendes inn digitalt

Næringsforeningen i Tromsøregionen viser til Tromsø kommunes høringsbrev av 1. oktober 2026 med forslag til forskrift om overnattingsavgift i Tromsø kommune, og takker for muligheten til å gi innspill.

Næringsforeningen i Tromsøregionen (NFTR) representerer over 700 medlemsbedrifter og er den største næringsforeningen i Nord-Norge. Våre medlemmer omfatter blant annet hoteller og andre overnattingsbedrifter, opplevelsesbedrifter, handel, servering, transport, kultur og øvrig næringsliv som direkte og indirekte berøres av utviklingen i besøksnæringen. Innspillet bygger blant annet på dialog med hotellene i Tromsø.

NFTR støtter prinsippet om at besøkende bidrar til finansiering av reiselivsrelaterte fellesgoder. Tromsø har hatt en sterk vekst i reiselivet, og det er behov for bedre besøksforvaltning, god tilrettelegging og investeringer som kommer både innbyggere, næringsliv og besøkende til gode. Vi tar til etterretning at kommunestyret har vedtatt å innføre overnattingsavgift, og at satsen følger av loven. Våre innspill gjelder derfor hvordan ordningen utformes og gjennomføres lokalt, slik at den blir forutsigbar, enkel å etterleve og har legitimitet.

Ikrafttredelse og overgangsordning (§ 11)

Etter forslaget skal avgiften gjelde for overnattinger fra 1. januar 2027, uavhengig av når overnattingen ble bestilt eller avtalt. Overnattinger i Tromsø selges ofte måneder i forveien, og møter, konferanser og kongresser bookes gjerne flere år i forveien, ofte gjennom turoperatører, reisebyråer og bedriftsavtaler. For bookinger som allerede er priset og solgt, vil avgiften i praksis ikke kunne viderefaktureres, og kostnaden vil da falle på overnattingsbedriften.

NFTR ber derfor kommunen, så langt loven gir rom for det, innføre en overgangsordning der avgiften kun gjelder overnattinger bestilt etter at forskriften er vedtatt og kunngjort.

I tillegg er den felles nasjonale digitale løsningen for innkreving og rapportering, som KS utvikler, ennå ikke ferdigstilt. Kommunens egen plan legger til grunn at det ikke er avklart når løsningen vil være klar. NFTR mener avgiften ikke bør tre i kraft før løsningen er operativ og testet, og at næringen må få rimelig tid til å tilpasse egne bookingsystemer. Dersom løsningen ikke er på plass i god tid før 1. januar 2027, bør ikrafttredelsen utsettes.

Avgiftsperiode (§ 2)

NFTR tar til etterretning at kommunen legger opp til en helårig avgift. Kommunens kunnskapsgrunnlag viser samtidig at besøkspresset er størst i vintersesongen. I perioder med lavere belegg er utfordringen for mange overnattingsbedrifter å fylle hotell- og møterom, og møte-, konferanse- og yrkestrafikk er et prissensitivt marked der Tromsø konkurrerer med andre destinasjoner. Utenfor vintersesongen er en stor del av gjestene norske møte-, konferanse- og yrkesreisende. Statistikken viser en markant forskjell i belegg og besøkspress mellom vintersesongen og resten av året.

NFTR ber derfor om at ordningen følges opp fortløpende og evalueres etter første driftsår, med særlig vekt på virkninger for møte-, konferanse- og yrkesmarkedet utenfor høysesong.

Fritak (§ 3)

Fritakene følger av den nasjonale forskriften, men det er overnattingsbedriftene som i praksis må håndtere dem. Bookinger kommer gjennom mange kanaler, og bedriftene har ofte begrenset informasjon om bakgrunnen for den enkelte gjests opphold. Dette gjelder blant annet fritaket for overnattingstilbud fra medlemsbaserte organisasjoner.

NFTR ber kommunen før ikrafttredelse utarbeide en enkel og entydig veiledning for hvordan fritak skal dokumenteres, gjerne med en standard egenerklæring. Det bør presiseres at overnattingsbedriften ikke skal holdes ansvarlig dersom en gjest har gitt uriktige opplysninger, og at bedriften ikke skal ha en plikt til å kontrollere gjestens formål med oppholdet.

Betaling, kontroll og opplysninger (§§ 5 og 6)

Kommunen ber særlig om innspill på om reglene om betaling, kontroll og opplysninger er tydelige. Etter NFTRs vurdering gir forslaget i stor grad henvisninger til loven og den statlige forskriften, og overlater den praktiske innretningen til informasjon på

kommunens nettsider. Det gir lite forutsigbarhet for de avgiftspliktige. NFTR ber om at det før ikrafttredelse blir tydeliggjort:

- hvor ofte avgiften skal rapporteres og betales, og hvilke frister som gjelder
- hvem som er ansvarlig ved salg gjennom bookingplattformer, turoperatører og pakkereiser
- hvilke opplysninger kommunen kan kreve ved kontroll, og at kravene begrenses til det som er nødvendig
- at rapportering samordnes med Skatteetaten og den nasjonale løsningen, slik at næringen slipper dobbeltrapportering

Konkurransenøytralitet bør være et bærende prinsipp. Kommunen beskriver selv veksten i korttidsutleie som en sentral del av utfordringsbildet. Det er avgjørende at avgiften kreves inn og kontrolleres like effektivt for korttidsutleie og andre overnattingsformer som for hotellene, slik at ordningen ikke svekker konkurranseforholdet mellom ulike deler av overnattingsmarkedet.

Tvangsmulkt, klage og betalingsutsettelse (§§ 8 og 9)

NFTR mener bestemmelsene om klage og betalingsutsettelse er klare. Når det gjelder tvangsmulkt, er det positivt at det kreves forhåndsvarsel. I en innkjøringsperiode med nye systemer bør kommunen vektlegge veiledning framfor sanksjoner, og tvangsmulkt bør først og fremst benyttes ved gjentatte eller bevisste pliktbrudd.

Bruk og forvaltning av inntektene (§ 7)

Ordningens legitimitet avhenger av at innbyggere, næringsliv og besøkende ser en tydelig sammenheng mellom avgiften som kreves inn og tiltakene som finansieres. Kommunens plan beskriver tiltaksområder og en forvaltningsmodell, men inneholder få konkrete tiltak, ingen anslag over inntekter og ingen fordeling mellom tiltaksområdene. Planen åpner også for at deler av inntektene skal kunne dekke kommunens egne kostnader knyttet til reiselivet. Dette svekker etter vår vurdering prinsippet om tilleggseffekt.

NFTR støtter at forvaltningen av inntektene skal bygge på Tenk Tromsø-modellen, videreutviklet som Tenk Reiseliv, og at inntektene settes av i et eget fond, slik planen legger opp til. En slik modell gir politisk styring, åpenhet og etterprøvbar bruk av midlene. Siden planen kan endres uten ny høring, ber vi om at de bærende prinsippene forankres i forskriften:

- inntektene settes av i et eget fond og brukes ikke til ordinær kommunal drift

- forvaltningen skjer etter Tenk Tromsø-modellen, med årlig offentlig oversikt over hvor mye som er krevd inn, hvilke tiltak som er finansiert og hvilken effekt de har hatt
- reiselivsnæringen og reisemålsledelsen involveres reelt i prioriteringen av tiltak, og destinasjonsselskapet gis en tydelig rolle i besøksforvaltningen
- de første synlige tiltakene, som toaletter, utfartsparkering, skilting og avfallshåndtering i pressområdene, prioriteres tidlig

NFTR støtter at besøkende bidrar til finansiering av reiselivsrelaterte fellesgoder. For at overnattingsavgiften skal fungere etter hensikten, ber vi kommunen om at:

- det innføres en overgangsordning for overnattinger bestilt før forskriften er vedtatt og kunngjort
- avgiften ikke trer i kraft før den nasjonale digitale løsningen er operativ og testet
- den helårige ordningen følges opp fortløpende og evalueres etter første driftsår
- fritak håndteres gjennom en enkel veiledning, uten at overnattingsbedriftene får kontrollansvar eller økonomisk risiko
- reglene for rapportering, betaling og kontroll tydeliggjøres, og ordningen håndheves konkurransenøytralt
- inntektene forvaltes etter Tenk Tromsø-modellen i et eget fond, rapporteres åpent årlig og prioriteres i tett dialog med næringen, og at dette forankres i forskriften

NFTR bidrar gjerne i den videre dialogen om hvordan ordningen kan innrettes til beste for innbyggerne, gjestene og næringslivet i Tromsø.

Med vennlig hilsen

Sigrid Mogård-Jansen
Direktør
Næringsforeningen i Tromsøregionen

Fredrik Olsen
Næringspolitisk rådgiver
Næringsforeningen i Tromsøregionen